

الطوره و
ساختار گری
نور و فرای
در شاهنامه
فردوسی

سَآنِ بَهرامی

سرشناسه	بهرامی فر، شاران -
عنوان و نام پدیدآور	اسطوره و ساختارگرایی نورتروپ فرای در شاهنامه فردوسی / شاران بهرامی فر.
مشخصات نشر	گرگان: تنعیم، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۴ ص. ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	978-600-7413-80-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	فرای، نورتروپ، ۱۹۱۲-۱۹۹۱ م. -- نقد و تفسیر
موضوع	Frye, Northrop -- Criticism and interpretation
موضوع	فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه -- شخصیت‌ها
موضوع	Ferdowsi, Abolqasem. Shahnameh -- Characters
موضوع	فردوسی، ابوالقاسم، ۳۲۹ - ۴۱۶ ق. شاهنامه -- نقد و تفسیر
موضوع	Ferdowsi, Abolqasem. Shahnameh -- Criticism and interpretation
موضوع	اساطیر ایرانی در ادبیات
موضوع	Mythology, Iranian, in literature
موضوع	ساختارگرایی (تحلیل ادبی)
موضوع	(Structuralism (Literary analysis
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ب ۴۵ الف / PIR۴۰۰۹
رده بندی دیویی	۹۰/۹۱
شماره کتابشناسی ملی	۱۴۰۱۶۰

اسطوره و ساختارگرایی نورتروپ فرای در شاهنامه فردوسی

مؤلف: شاران بهرامی فر

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۲۴ ص

قطع: رقعی

شمارگان: ۱۰۰

شماره شابک: ۷-۸۰-۷۴۱۳-۶۰۰-۹۷۸

نشر: گرگان، تنعیم

چاپ: خشنود، ۰۱۷۳۲۲۶۰۹۶۳

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

فهرست

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
اهمیت موضوع مطالعه.....	۲
فصل اول: مروری بر اسطوره.....	۵
مقدمه.....	۶
تعاریف اسطوره.....	۷
۱- تعریف ازری اسطوره.....	۷
۲- تفاوت اسطوره با روایت.....	۸
۳- تفاوت بازتاب اسطوره، نماد و اسطوره از نگاه ژیلبر دوران.....	۹
تحلیل دیدگاه‌های گوناگون در زمینه اساطیر.....	۱۳
اسطوره در قرن بیستم.....	۲۵
اسطوره نگاران بزرگ ایران و اروپا.....	۳۳
تجلی اسطوره در هنر.....	۳۳
۱- اسطوره در دوران هنری غرب.....	۳۳
۲- اسطوره در دوران هنری ایران.....	۳۸
شاهنامه و پردازش اساطیر در آن.....	۴۱
۱- تعریفی برای شاهنامه.....	۴۱
۲- شاهنامه نگاری.....	۴۴
۳- لایه‌های درونی و بیرونی داستان‌های شاهنامه.....	۴۴
شخصیتهای محوری داستان اسطوره‌ای ضحاک مار بردوش.....	۴۶
۱- جم (جمشید).....	۴۶
۲- آزی دهاکه (ضحاک).....	۴۷
۳- ژریت، ژریتونه (فریدون).....	۴۸
فصل دوم: نقد و تحلیل در نظریات نور تروپ فرای.....	۵۱
مقدمه.....	۵۲

۵۴	مبانی نظری فرای.....
۵۷	وجوه داستانی.....
۵۸	۱- قهرمان به لحاظ سنجی در وجه اسطوره (ایزد).....
۵۸	۲- قهرمان به لحاظ مرتبه در وجه رمانس.....
۵۹	۳- قهرمان به لحاظ مرتبه در وجه محاکات برتر (رهبر).....
۵۹	۴- قهرمان در وجه محاکات فروتر.....
۶۰	۵- قهرمان در وجه طنز تهکم.....
۶۱	نظریه‌ی چرخه‌ی فصول (بوطیقای چهارگانه).....
۶۲	۱- میو بر بار (کمدی).....
۶۵	۲- متین تاستان (رمانس).....
۶۸	۳- متین ایزد تراژدی.....
۷۱	۴- میو برستان (سزل).....
۷۶	تصاویر آرکی تایپو، دیاهای بهشتی، دوزخی و قیاسی.....
۷۶	۱- تصاویر مربوط به نای بهشت.....
۷۷	۲- تصاویر مربوط به دنیای دوزخ.....
۷۸	۳- تصاویر مربوط به دنیای قیاسی.....
۷۹	فصل سوم: تحلیل تصاویر داستان براساس نظریات نورتروپ فرای.....
۸۰	مقدمه.....
۸۳	وجوه داستانی.....
۸۳	۱- تحلیل شخصیت جمشید در جایگاه قهرمان به لحاظ سنجی در وجه اسطوره (ایزد).....
۸۵	۲- فریدون در جایگاه قهرمان رمانس.....
۸۶	۳- کاوه: قهرمانی از نوع محاکات برتر.....
۸۷	۴- فرانک: مادری قهرمان با وجه محاکات فروتر.....
۸۹	همنشینی چرخه‌ی فصول (بوطیقای چهارگانه) در داستان ضحاک.....
۹۶	تحلیل تصاویر کهن‌الگویی دنیای بهشتی، دوزخی و قیاسی در داستان ضحاک.....
۹۶	۱- تحلیل تصاویر مربوط به دنیای بهشتی.....

- ۹۷.....تحلیل روایی تصاویر بهشتی منطق بر دوران فریدون
- ۱۰۰.....۲- ضحاک و ترسیم تصاویر دنیای دوزخی
- ۱۰۳.....۳- فریدون در قیاس معصومیت (وجه رمانس)
- ۱۰۵.....قیاس طبیعت و عقل؛ کاوه (وجه محاکات برتر) و خوالیگران
- ۱۰۶.....فرانک در دنیای قیاس تجربه (وجه محاکات فروتر)
- ۱۰۸.....سخن ا.انی
- ۱۱۱.....منابع

مقدمه

از آغاز تا کنون، انسان همواره در علوم مختلف، در پی یافتن معنای زندگی است. این علت‌یابی معنا و اندیشیدن به خاستگاه انسان به نوعی تأمین‌کننده الگو و اسوه‌هایی است که رفتار و کردار انسان را معنی می‌دهد. در حال تجدید و تکرار است (ستاری، ۵-۶، ۱۳۹۴). شاهنامه فردوسی به عنوان اصلی‌ترین منبع داستان‌های حماسی - اساطیری ایرانیان دارای داستان‌های اساطیری زیادی هستند که لایه‌های درونی و بیرونی داستان‌های از مؤلف این کتاب را به انتخاب این منبع، ترغیب می‌کند. در میان نظریه‌پردازان اساطیر، نوتروپ فرای با آثار خود به عنوان نظریه‌پرداز متمايز به صوتی ظاهر شد که هیچ دیدگاهی درباره اسطوره و کهن‌الگو نمی‌تواند نسبت به دیدگاه این بی‌توجه باشد. فرای در یک نگاه کلان تمام گونه‌های ادبی و هنری را در یک الگوی ثابت قرار داده است. این کتاب به دنبال تحلیل روند روایت اساطیر و تصاویر اساطیری داستان ضحاک براساس وجوه داستانی و بوطیقای چهره‌ها و نوتروپ فرای است. همچنین این سؤال مطرح است که چگونه می‌توان به سبب روی از سمبول‌های کهن‌الگویی که شامل سه گونه‌ی تصاویر بهشتی، دوزخی و قیاسی است، تصاویر داستان را تحلیل کرد؟ در کتاب حاضر، در پی تحلیل تطبیقی روایت ضحاک در شاهنامه هستیم. به‌علاوه به کمک این روش به عنوان یک ابزار نقد ایجاد زمینه‌ی مناسبی برای بیان تصویری داستان ضحاک را هدف قرار داده‌ایم.

اهمیت موضوع مطالعه

اسطوره‌ها بخش بزرگی از باورهای انسان هستند، اسطوره‌ها در نقش دادن به ذهنیت و ناخودآگاه فردی و جمعی نقش مهمی دارند. فرای با ارائه نظریه نظام سنت مشترک ادبی که هم‌راستا با روح زمانه است، و با تعریف الگوهای ساختارگرایانه، در یک نگاه کلان تمام گونه‌های ادبی و هنری را در یک چارچوب مشترک قرار داده است. بیشتر داستان‌های شاهنامه متعلق به روح میهن‌پرستی، انسان‌دوستی، حمایت از ارزش‌های آرمانی، انسانیت در لوای اخلاق پهلوانی است، که همواره بخشی از ناخودآگاه جامعه را درگیر می‌کند. هم‌نشینی با نظام مشترک سنت ادبی در داستان ضحاک، ر بخش‌هایی از نظریه‌ی فرای از جمله وجوه داستانی، چرخه‌ی فصول و نظریه نقد اسطوره‌ای مربوط به تحلیل تصاویر دنیای بهشتی، دوزخی و قیاسی نه تنها رجب درک بهتر این داستان می‌شود، بلکه باعث الگوگیری از این اساطیر می‌شود. تعریف ناخودآگاه جمعی نیز معنی پیدا می‌کند. و این اهمیت پژوهش اسطوره‌ای، با هدف زنده کردن ارزش‌های به ظاهر مرده‌ی یک جامعه که درآستانه یاب و دچار بحران هویت است را روشن می‌کند. دلیل محکمی که فردوسی با نقش آفرینی اسطوره‌ها در زمان خود در شاهنامه پرداخته و بازهم دلیل حکمی که مؤلف این کتاب، به بررسی اسطوره و بازآفرینی آن از این خاستگاه رو نهاده است. کتاب حاضر بر مبنای یک مطالعه‌ی میان‌رشته‌ای در زمینه‌ی پژوهش هنر با محوریت اساطیر داستان‌های کهن، هسته‌ی فلسفه‌ی اساطیر و دیدگاه تصویرگری با تاکید بر ارتباط روایت‌پژوهی و تصویرگری است.

دیدگاه ساختارگرایانه فرای که مبتنی بر روح زمانه است، تاکید دارد تا با یک طبقه‌بندی فراگیر ادبیات و هنر را در قالب فضایی که وجوه داستانی و چرخه‌ی فصول (بوطیقای چهارگانه) ایجاد می‌کند قرار دهد و از این‌رو هنر هر زمانه را محصول روح حاکم بر آن زمان می‌داند. از این‌رو کتاب حاضر در چهارچوب نظریات فرای قرار گرفته است.

www.ketab.ir